

KONU ANLATIMI

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Düşünceyi geliştirme yolları, parçada anlatılanları daha anlaşılır hale getirmek, okuyucuyu etkilemek, onun ilgisini çekmek gibi amaçlarla kullanılır.

1. Tanımlama

Bir kavram veya varlığın ne olduğunun açıklanmasına tanımlama denir. Tanım, “Bu nedir?” sorusuna cevap verir.

Destanlar, tarihten önce ve tarihin başlangıcı sırasında bir milletin geçirdiği maceraları, anlatan din ve kahramanlık hikâyeleridir.

2. Karşılaştırma

Birden fazla varlık ya da kavram arasındaki benzerlik veya farklılıkları ortaya koymak için kullanılan anlatım yoluna karşılaştırma denir.

Konuşma ile yazma farklıdır. Konuşma geçicidir, yazma kalıcı. Konuşma anlıktır, yazma sonsuz. Yazıya geçirilen her şey olduğu gibi korunur.

3. Örneklendirme

Bir düşüncenin somut hâle getirilerek daha anlaşılır kılınması için anlatılan konuyla ilgili örnekler verilmesine örneklendirme denir.

Dünyaya bakalım; her şey değişir, durmadan yol alır. Su, buhar olur, yağmura dönüşür; tohum, baş verir, çiçeğe durur... Dünyada hiçbir şey durmaz.

4. Tanık Gösterme

Tanınan ve görüşlerine itibar edilen kişilerin sözlerinden alıntı yapılmasına tanık gösterme denir.

Denemede yazar kendi birikimini, içinden gelenleri özgürce ak-tarır. Bu nedenle Nurullah Ataç deneme için: “De-neme benim ülkesidir.” der.

5. Sayısal Verilerden Yararlanma

Düşüncenin kanıtlanabilmesi için istatistiksel bilgilerden, anketler, grafiklerden yararlanılmasıdır.

1000 m² ladin ormanı yılda 32 ton, kayın ormanı 68 ton ve çam or-manı ise 30-40 ton tozu hüp diye emebilir ve hava-daki zehirli gazları da filtre eder.

6. Benzetme

Bir kavramı ya da varlığı başka bir kavram ya da varlığın özellikleriyle anlatmaya benzetme denir.

Birikimsiz yazarlık saman alevi gibidir. Saman alevi çabucak tutuşup yine çabucak söner. Yazmak için yeterli donanıma sahip olmayan birikimsiz yazarlar da söner.

ALİŞTIRMA.....

Aşağıdaki metinlerde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını bularak altlarına yazınız.

Bilgi için; “Bildikleriniz ancak karşınızdakilere anlatabildiklerinizdir.” demiş Mevlana. Yaşama geçirilemeyen bilgi var olmuş sayılmaz.

[.....]

Duygu, düşünce ve hayalleri dil aracılığıyla güzel, etkili ve belli bir biçim çerçevesinde anlatan sanat dalıdır şiir. Konusu her şey olabilen, müziği hatırlatan bir sanat.

[.....]

Dil gelişimi zihinsel gelişimle doğrudan ilgilidir. Kas gelişimi hem zihinsel hem de sosyal gelişime etki eder. Bu ikisi de sonuçta insan için gerekli mekanizmalardır.

[.....]

Erozyon, deprem gibi büyük yıkımlara sebep olmaktadır. Canlar gider, evler yıkılır, gücünün önünde hiçbir güç duramaz. İnsan gücü de bir yerde son bulur.

[.....]

Kurtuluş savaşı bir çok romana konu olmuş ve işlenmiştir. Halide Edip’in Ateşten Gömlek kitabı bu dönemi anlatan en önemli eserlerden biri sayılmaktadır.

[.....]

Ünlü şair Necip Fazıl şiirlerinin üstünlüğüyle ön plana çıkar. Şiirleri kadar şiirle ilgili düşüncelerini de kaleme almıştır. Şiir için “Arı bal yapar ama niçin yaptığını bilmez.” der.

[.....]

Ordu Fatsa tüneline sekiz yılda inşa ettiler. Uzunluğu 2423 metre olan tünel önemli bir trafik sorununu ortadan kaldırmış ve mesafeleri kısaltmıştır.

[.....]

Kitap okumalıyız, tıpkı ömrünü kitaplar arasında geçiren Cemil Meriç gibi gözlerimiz bile görmez olmalı okuma sevdasından.

[.....]

ETKİNLİK.....:

Aşağıdaki bölümlere verilen düşünceyi geliştirme yolu ile ilgili yazı yazınız.

Tanımlama:

.....

Benzetme:

.....

.....

Karşılaştırma:

.....

Örneklendirme:

.....

.....

Tanık Gösterme:

.....

.....

Sayısal Veri:

.....

.....

Aşağıdaki metinde hangi düşünceyi geliştirme yöntemleri kullanılmıştır altına yazınız.

Dinlemek, verilen bilgileri beyne iletebilmektir. Peter Drucker; İletişimdeki en önemli unsur söylenmeyenleri duymaktır, der. Dinler gibi gözükmek her iki tarafın bir birini anlamamasıyla sonuçlanır. İletişim yerine kuru sözler yuvarlanır durur. Boş tenekenin çıkardığı ses gibi amaçsız ve rahatsız edici olur.

.....

TEST.....:

1. Kitap okumak bir eve girip her tarafı didik incelemek demektir. Salondan odalara, odalardan, mutfığa gidip gelmektir. Salonda ne var, odalar nasıl düzenlenmiş, mutfak ne durumda sorularına cevap aramaktır, iyi kitap, bu sorulara doyurucu cevaplar verebilmelidir.

Bu parçada kullanılan düşünceyi geliştirme yolu aşağıdakilerden hangisidir.

- A) Tanımlama B) Tanık Gösterme
C) Benzetme D) Örneklendirme

2. Sıcak aylarda dolup taşıyor, her yanda bir şenlik havası yaşanıyor Adalarda. Soğuk aylarda, gri bir denizin ve soluk bir gökyüzünün çevrelediği adalar sessiz. Yeşil tepelere tırmanan yollar boş, çoğu dükkân kapalı. Adalar ve adalılar artık baş başa.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Sayısal verilerden faydalanma
B) Örneklendirme
C) Tanımlama
D) Karşılaştırma

3. Toplumsal değerlerin sese bürünmüş şeklidir türküler. Türküler sesimiz, yürek sızılarımızdır. Dilimizin rengi, güzelliği; sözümüzün özüdür. Türküler sinelere hapsedilen aşkların dilidir.

Yukarıdaki paragrafta aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangileri kullanılmıştır?

- A) Tanımlama – Örnekleme
B) Tanımlama – Tanık Gösterme
C) Benzetme – Karşılaştırma
D) Tanımlama – Benzetme

Okumanın insanın üzerindeki olumlu etkileri sayılmayacak kadar çoktur. Büyük sanatçılar ömürlerini okumakla geçirmişlerdir. Yahya Kemal, Mehmet Akif, Ömer Seyfettin ... Bir kitap her zaman güvenilecek bir dosttur. Belki de çözemeyeceği sıkıntı yoktur. Montesquieu: “Çeyrek saatlik bir okumanın gideremeyeceği bir sıkıntı olmamıştır.” der.

4. Yukarıdaki paragrafta kullanılan düşünceyi geliştirme yolları aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Sayısal verilerden yararlanma – Tanımlama
B) Karşılaştırma – Örneklendirme
C) Tanık Gösterme – Örneklendirme
D) Benzetme – Tanık Gösterme